

Fiilde Yapı - Ek Fiiller - 2

1. Fiiller yapı bakımından basit, türemiş ve birleşik olmak üzere üçe ayrılır. Yapım eki almamış fiillere “basit fiil”, yapım eki almış fiillere “türemiş fiil”, en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşan fiillere “birleşik fiil” denir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde yer alan fiil, yapısı bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Şair, şiirlerini genellikle yalnızken yazıyormuş.
B) Bahçedeki kayısı ağaçlarının yaprakları sarardı.
C) Memlekete vardığında sık sık mektup yolla.
D) Ağır sözlerinden dolayı ona çok kırıldım.

2. Birak, geçmiş günleri gönlüm hatırlasın

Hatıradaki kalan şey değişmez zamanla

Aşağıdakilerin hangisinde bu dizelerdeki altı çizili fiille yapıcı özdeş bir fiil kullanılmıştır?

- A) Çocuk sabahtan beri narın tanelerini sayıyor.
B) Bulaşıkları söylene söylene yıkıyor.
C) Sıcak havada dışarı çıkınca burnu kanardı.
D) Çocuk, koca çantayı tek başına taşıyabildi.

3. Birleşik fiiller en az iki sözcüğün bir araya gelmesiyle oluşur. Oluşumu bakımından üçe ayrılır: kurallı birleşik fiiller, yardımcı fiille kurulan birleşik fiiller ve anlamca kaynaşmış birleşik fiiller.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik fiil, oluşumu bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Bir anda onu üzen bütün dertlerden kurtulduğunu zannetti.
B) Uzun zamandır üzerinde çalıştığı raporu bitirebilmişti.
C) Kapıya yaklaştım, zile basacaktım ki kapı açılıverdi.
D) Ani bir komutla dondurulmuşçasına öylece kalakaldılar.

4. Genellikle ad soylu bir sözcükle bir fiilin kalıplaşmış anlamca kaynaşmasıyla oluşan birleşik fiillere anlamca kaynaşmış birleşik fiil denir. Bu fiillerde sözcüklerden biri ya da birden fazlası mecaz anlam kazanır. Deyimler, anlamca kaynaşmış birleşik fiillerdir.

Bu açıklamaya göre aşağıdakilerin hangisinde anlamca kaynaşmış birleşik fiil yoktur?

- A) Çöp varilinin yanından geçerken burnunu mendiliyle kapattı.
B) Son günlerde yaşadığı olaylar onun huzurunu kaçırdı.
C) Annesi, bu kitabı hazırlarken ince eleyip sık dokumuştur.
D) Bazen uygulamak zor gelse de bu kurallar insanı mutlu eder.

5. Aşağıdaki altı çizili fiillerin hangisinde bir işi başkasına yaptırma anlamı yoktur?

- A) Bahçedeki bütün ağaçları sulatmışlar.
B) Bahar temizliği için evi güzelce boyattık.
C) Usta, tüm odunları çırağına kırdırıyor.
D) Aniden misafir gelince ne yapacağını şaşırdı.

6. Beni uykudan uyandırır uyandırmaz
Dünyanın bütün huyları yüzünde
Ben bunlardan birini seviyorum en çok

I

Sana bir nar kesip uzatıyor ya doğa

II

Tutsam tanelerini

III

Sevincin gözyaşları derdim buna

IV

Bu dizelerde numaralanmış fiillerden hangisi yapıcı türemiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

Fiilde Yapı - Ek Fiiller - 2

7. Ek fiillerin iki görevi vardır: isim soylu sözcüklerin sonuna gelerek onları yüklem yapmak, basit zamanlı fiilleri birleşik zamanlı yapmak.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil farklı bir görevde kullanılmıştır?

- A) Elindeki, çok güzel kokan bir güldü.
B) Sabahları mutlaka bir yumurta yedi.
C) O, herkesin beğenisini kazanmış bir yazardı.
D) Bu pazarda organik ürünler çok fazlaydı.

8. İsimlerde ek fiilin dört kipe göre çekimi yapılır: Ek fiilin geniş zamanı (-dir), ek fiilin görülen geçmiş zamanı (-di), ek fiilin öğrenilen geçmiş zamanı (-miş) ve ek fiilin şartı (-se).

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiilin görülen geçmiş zamanıyla çekimlenmiş bir isim yoktur?

- A) Gözümüzün alabildiği her yer kardı.
B) İstekleri son derece mantıklıydı.
C) Bu, gördüğüm en güzel resimdi.
D) Polis olay yerine çabucak vardı.

9. Ek fiiller, basit zamanlı fiillere gelerek birleşik zamanlı fiiller oluşturur. Örneğin "Hafta sonunda kursa gidecek." cümlesinde "gidecek" fiili, gelecek zamanla çekimlenmiştir. Bu yüzden basit zamanlı bir fiildir. Hafta sonunda kursa gidecekmiş." cümlesindeki "gidecekmiş" fiili ise ek fiil (-miş) almış ve birleşik zamanlı fiil hâline gelmiştir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde birleşik zamanlı fiil kullanılmamıştır?

- A) Her pazar balkondaki çiçeklerle ilgilenirdi.
B) Sabahleyin uyanamayınca otobüsü kaçırdı.
C) Çocuk bir hata yaptıysa önüne bakarmış.
D) O sıcaklarda günde iki litre su içiyordum.

10. Ek fiiller, birleşik zamanlı fiil oluştururken cümleye gerçeğeleşmemiş niyet, terk edilmiş alışkanlık, küçümseme, şart, gereklilik, kesinlik, başkasından duyma, olasılık anlamları katar.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ek fiil cümleye "terk edilmiş alışkanlık" anlamı katmıştır?

- A) Biz de çocukluğumuzda çok iyi top oynardık.
B) Maçla ilgili yorumları dinlemeliydin.
C) Bütün hareketlere çok iyi çalışmışmış.
D) Yağmur yağarsa taksiye binip gelirim.

11. Aşağıdakilerin hangisinde ek fiil cümleye yay ayrıç içinde verilen anlamı katmamıştır?

- A) Şehir dışından gelen misafirleri terminalde karşılamalıydın. (Geçmişte yapılması gereken zorunluluk)
B) Ben çocukken her yaz tatilinde babaannemlerin yazlığına giderdik. (Terk edilmiş alışkanlık)
C) Bahçıvan, bahar gelince bütün çiçeklerin topraklarını değiştirmiştir. (Küçümseme)
D) Geçen hafta çocuklara bisiklet almaya gidecektik. (Gerçekleşmemiş niyet)

12. I. Arkadaşım hastaysa mutlaka ziyaret etmeliyim.
II. Düzenli çalışırsan daha başarılı olacağına eminim.
III. Anlatılanlar doğruysa ondan özür dilemesi gerekir.
IV. Ders çalışmak için kütüphaneye mi gitsem?

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde ek fiilin şart kipiyle çekimlenmiş isim yoktur?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) III ve IV